Finansklagenemnda Bank

Avgjørelse FinKN 2026-268

10.3.2026

Kredittbanken ASA

Utlån

Låneavtale — refinansiering — avslagsplikt — kredittvurdering.

Klager fikk innvilget et forbrukslån hos foretaket den 20.9.22 på kr 500 650. Den 24.3.23 søkte han om et nytt lån via Lendo med formål om refinansiering av gjeld, herunder hele lånet han allerede hadde i foretaket. Foretaket innvilget et nytt lån på kr 500 650, men klagerens tidligere lån hos foretaket ble ikke fullstendig refinansiert, noe som resulterte i at klager måtte betale to månedlige avdrag til foretaket. Etter at klageren klagde til foretaket, forlenget foretaket løpetiden på de to lånene for å redusere de månedlige terminbeløpene. I tillegg ble det enighet om betalingsfritak for de månedlige avdragene som skulle vært innbetalt i september, oktober, november og desember. Klager klagde foretaket inn for Finansklagenemnda og anførte at foretaket skulle ha avslått lånet i henhold til finansavtaleloven § 5-4 og krevde lemping etter § 5-5, samt kompensasjon for fakturaer som var i strid med avtalen fra desember 2023. Foretaket hevdet at lånet senket klagers kredittkostnader og at den har foretatt en forsvarlig kredittvurdering. Klageren fikk medhold. Avgjørelsen ble avgitt under dissens.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 500 650

Saksfremstilling

Saken gjelder hvorvidt foretaket hadde plikt til å avslå låneavtalen inngått den 24.3.23, og om lånet som følge av brudd på avslagsplikten skal lempes. Klager fikk innvilget et forbrukslån med foretaket fra 20.9.22 på kr 500 650. Den 24.3.23 søkte klager om et nytt lån via Lendo, med formål om refinansiering. Foretaket tilbød deretter klager et lån på kr 500 650.

I lånesøknaden oppga klager at han hadde en brutto årsinntekt på kr 612 000, mens han hadde en samlet sikret gjeld på kr 500 000 og usikret gjeld på kr 599 589. Videre oppga klager i lånesøknaden at han er gift og har to barn under 18 år, og at han leier en bolig hvor månedlige leiekostnader er kr 5 000.

I forbindelse med kredittvurderingen innhentet foretaket ytterligere opplysninger. Fra den innhentede informasjonen fremgår det at klager i 2021 hadde en bruttoinntekt på kr 504 868 og nettoinntekt på kr 378 157, i 2020 hadde en bruttoinntekt på kr 498 030 og nettoinntekt på kr 374 137, og i 2019 en bruttoinntekt på kr 356 971 og nettoinntekt på kr 194 186. Fra gjeldsregisteret fremgikk det at klager hadde en usikret gjeld på kr 599 589. Foretaket foretok deretter en automatisk vurdering av klagers betjeningsevne. Fra den fremlagte

dokumentasjonen fremgår det at foretaket har lagt til grunn en bruttoinntekt på kr 512 000 og en nettoinntekt på kr 378 157. I sin vurdering har foretaket lagt til grunn at klagers månedlige likviditet med nytt lån ville være på kr 2 775,30. I vurderingen har foretaket blant annet lagt til grunn at kr 3 721 gikk til utgifter til usikret lån.

Foretaket har opprinnelig uttalt overfor Finansklagenemnda at forbrukslånet ikke var et refinansieringslån, men har i etterkant endret standpunkt. Fra lånesøknaden fremgår det at klagers formål med lånet var refinansiering, og klager oppga selv hvilke lån han ønsket å refinansiere. Foretaket har også innhentet informasjon om eksisterende gjeld som klager ønsket refinansiert.

Klager oppga selv at han ønsket å refinansiere gjeld hos fire andre kreditorer, i tillegg til full refinansiering av hans opprinnelige lån hos foretaket fra september 2022. Foretaket innvilget lånet den 24.3.23, som i all hovedsak ble utbetalt direkte til kreditorene. Lånet ble ikke refinansiert i henhold til hva klager selv søkte om. Kun kr 287 209 gikk til delvis nedbetaling av det eksisterende lånet hos foretaket, mens kr 212 969 gikk til annen eksisterende gjeld. De resterende kr 504 ble utbetalt direkte til klager. Lånet hadde en effektiv rente på 12,25 %, og hadde en løpetid på 60 måneder. Foretaket har fremlagt dokumentasjon på at refinansieringen ville senke klagers kredittkostnader med til sammen kr 47 548.

Refinansieringen resulterte i at klager hadde to lån i foretaket, det vil si de gjenværende kr 168 000 av det opprinnelige lånet, i tillegg til det nye lånet på kr 500 650. Dette nye lånet resulterte dermed i at klager måtte betale to månedlige avdrag på henholdsvis kr 11 405,21 og kr 11 025,49. Dette var i strid med klagers forutsetninger for refinansieringslånet fra 2023, da planen var at det skulle bli tale om ett felles lån. Klager har ved flere anledninger klaget til foretaket angående dette, og saken ble videre sendt til inkasso.

Etter å ha klaget til foretaket, fikk klager medhold av foretakets klageorgan. Det ble inngått en avtale i desember 2023, og klager mottok senere en bekreftelse på e-post den 11.12.23 angående avtalen:

> Bekrefter at begge lånene er trukket tilbake fra inkasso, det vil si at den rettslige prosessen også er avsluttet. Begge lånene friskmeldes her hos oss, det vil si at jeg krediterer alle de forfalte terminene, og forlenger nedbetalingstiden slik at vi får halvert terminbeløpene.

Det opprinnelige lånet fra 2022, som hadde innfrielsesdato september 2027, ble forlenget til september 2032. Videre ble lånet fra 2023, som hadde innfrielsesdato april 2028, forlenget til april 2033. Foretaket har ikke oversendt noen oppdatert nedbetalingsplan til klager i forbindelse med dette. Overfor Finansklagenemnda har foretaket forklart at forlengelsen medførte at kredittkostnadene ville bli forhøyet med kr 150 297,45 for hele løpetiden, forutsatt at den nye nedbetalingsplanen ble fulgt.

Etter avtalen ga foretaket betalingsfritak for de månedlige avdragene som skulle vært innbetalt i september, oktober, november og desember, og endret nedbetalingen for de to lånene til henholdsvis kr 3 041 og kr 8 411, slik at den totale månedlige kostnaden ble kr 11 452. I ettertid har klager mottatt fakturaer i 2024 som han mener ikke samsvarer med avtalen. Klager har blant annet vist til at en faktura fra 18.12.23 har blitt oversendt til inkassoselskapet, noe som viser at desember ikke var betalingsfri. Fakturaen hadde videre uriktig sum i henhold til avtalen, da den skulle være på kr 3 041 i henhold til avtalen.

Klageren har i det vesentlige anført at lånet datert 24.3.23 skulle ha blitt avslått av foretaket i henhold til finansavtaleloven § 5-4, og må videre lempes i henhold til § 5-5. Videre anfører han at lånet ble gitt i strid med forklaringsplikten etter § 5-1, ettersom han ikke ble informert om at lånet datert 24.3.23 ville resultere i at han fikk to lån med to månedlige avdrag. Videre anfører klageren at han har mottatt fakturaer fra foretaket som er i strid med avtalen som ble inngått i desember 2023, og han krever dermed kompensasjon for det økonomiske tapet som han har fått som et resultat av dette. Når det gjelder forlengelsen av lånene som ble foretatt i desember 2023, så var det ikke klageren som foreslo eller ønsket en slik ordning. Klager mottok heller ikke noen skriftlig informasjon om hvordan forlengelsen ville påvirke hans økonomiske situasjon.

Foretaket har i det vesentlige anført at refinansieringslånet fra 2023 ikke skulle vært avslått, da det var tale om et refinansieringslån som senket kredittkostnadene til klageren. Videre har foretaket anført at den har overholdt sin del av avtalen om å redusere de to lånene.

Videre var forlengelsen av låneavtalene i desember, noe klager selv ønsket. Foretaket har anledning til å forlenge løpetiden ved midlertidig betalingsproblemer. Når det gjelder det faktum at forlengelsen av låneavtalen medførte en økning av kredittkostnadene med kr 150 297,45, så er det i denne beregningen inkludert hele løpetiden. Store deler av løpetiden har enda ikke påløpt, og klageren har dermed ikke blitt belastet for denne kostanden. Videre gikk saken videre til inkasso, hvor klager har 60 dager på seg til å friskmelde inkassosaken. Etter 60 dager til inkasso blir lånet eller kredittkortet sagt opp, og klager må betale totalt skyldig beløp til inkassobyrået for å avslutte saken. Med bakgrunn av at kredittavtalen er hevet, og kravet er til innfordring står klager og inkassoselskapet fritt til å inngå en annen avtale for nedbetaling av gjelden. Beregningen om økning av kredittkostnadene med kr 150 297,45, tok kun utgangspunkt i at kunde forholdt seg til ny nedbetalingsplan og at kravet ikke ble oversendt til inkasso. Forlengelse av løpetiden har dermed ingen betydning for klageren.

Finansklagenemnda Banks begrunnelse

Nemnda har delt seg i et flertall og et mindretall i denne saken.

Finansklagenemnda Banks flertall, Trygve Bergsåker og Kristoffer Sørlie, bemerker:

Saken gjelder låneopptaket i mars 2023. Formålet var refinansiering av eksisterende lån. Etter refinansieringen satt klageren igjen med to lån hos foretaket, med månedlige terminer på kr 11 405 og kr 11 025 for de to lånene. Foretakets interne klagenemnd konkluderte med at dette var i strid med forutsetningene for låneopptaket. Etter klagenemndas uttalelse ble nedbetalingstiden i desember 2023 forlenget med fem år for hvert av lånene, og terminbeløpene kunne settes ned til kr 3 041 og kr 8 411. Samlet utgjorde dette terminbeløp på størrelse med det som ble lagt til grunn ved kredittvurderingen av klageren.

Foretaket har opplyst at forlengelsen av nedbetalingstiden på de to lånene medførte økte lånekostnader på kr 150 297. Etter at Finansklagenemndas sekretariat avga uttalelse i saken og konkluderte med lemping av låneforpliktelsen etter finansavtaleloven § 5-5, har foretaket betvilt riktigheten av dette beløpet. Også klageren mener at beløpet er feil. Nemnda kan ikke etterprøve hva som er riktig beløp.

Nemndas flertall forstår saken slik at samlede terminbeløp på kr 22 430, som var resultatet av refinansieringen i mars 2023, medførte at klageren ikke hadde tilstrekkelig betjeningsevne etter utlånsforskriften § 5. Økte lånekostnader etter forlengelsen av avdragstiden medførte at unntaket i § 14 for refinansiering ikke kom til anvendelse. Låneopptaket skulle ha vært avslått av foretaket etter § 5-4.

Finansklagenemndas sekretariat har i sin uttalelse 26.6.25 konkludert med brudd på avslagsplikten etter § 5-4 og lemping av låneforpliktelsen med kr 150 297, pluss kr 504 som ble utbetalt direkte til klagerens konto etter refinansieringen. Hoveddelen av lempingen tilsvarer det beløpet som har vært opplyst å utgjøre økte lånekostnader etter forlengelsen av nedbetalingstiden. Selv om det senere fra begge parter er uttrykt tvil om dette beløpet, og selv om nemndsflertallet er i tvil om økte lånekostnader er et godt mål for rimelig lemping, finner flertallet at en rund sum på kr 150 000 er passende som lemping etter § 5-5.

Klagerens anførsler om at han har mottatt fakturaer som ikke var i samsvar med avtalen av desember 2023, kan ikke tas til følge. Flertallet mener likevel, i samsvar med uttalelsen til nemndas sekretariat, at klageren skal fritas for ansvar for en faktura på kr 10 634, som er datert 1.1.25.

Klageren har etter dette fått medhold i hovedspørsmålet i klagen om lemping av låneforpliktelsen.

Nemndas mindretall, Knut Bjerve, bemerker:

Mindretallet er av en annen oppfatning og skal uttale:

Det er ikke reist noen innsigelser på låneopptaket stort kr 500 650 den 22.9.22. Klager hadde opparbeidet seg gjeld hos andre kreditorer på kr 212 969 som ble refinansiert ved låneopptaket på kr 500 650 den 23.3.23. Det ble refinansiert kr 287 209 av lånet tatt opp første mars og sto igjen ca. kr 168 000. Klagers forutsetning om å refinansiere hele gjelden med låneopptaket på kr 500 560 den 23.3. lot seg ikke gjennomføre. Det er ikke mulig fullt ut å refinansiere en gjeld på ca. kr 668 000 med et lån på kr 500 650.

Klagers forutsetninger om bruk av lånet kan ikke legges til grunn ved refinansieringen. Foretaket måtte foreta et valg av hvilke gjeldsposter som skulle refinansieres og. Klagers kostnader ble redusert ved refinansieringen. Mindretallet kan ikke se at prioritering av refinansiering av andre kreditter er uforsvarlig, selv om det ligger en rest igjen som det ikke var mulig å refinansiere innenfor det bevilgende beløp. Det er klagers problem at han har tatt opp annen gjeld og økt sine økonomiske problemer.

Når hele låneopptaket 24.3.23 med unntak av et lite beløp, gikk til refinansiering av klagers gjeld til foretaket og andre kreditorer, må den rettslige bedømmelse etter finansavtaleloven § 5-4 første ledd bokstav c) om at det har skjedd en refinansiering av gjelden. Utlånsforskriften § 10 åpner også for refinansiering av gjelden, men har et snevrere begrep av refinansiering enn finansavtaleloven. Etter § 10 må lånene ha samme beløp, samme pant, samme løpetid og samme eller strengere avdragsstruktur. Utlånsforskriften § 12 åpner for å gjøre unntak (også i refinansieringstilfeller) fra for kravene til betjeningsevne, gjeldsgrad, belåningsgrad og krav til avdrag. Finansklagenemnda har i uttalt at kravene til en forsvarlig kredittvurdering gjelder. Når det i hovedsak har skjedd en refinansiering av andre lån med en helt ubetydelig gjeldsøkning og

sparte kostnader til å betjene gjelden, må unntaket for refinansiering som nevnt i finansavtaleloven § 5-4 over, kommet til anvendelse.

Etter låneopptaket i mars 2023, var situasjonen at klager hadde to lån i foretaket med relativt kort løpetid og tilsvarende høye månedlige terminbeløp. Det ble krevende å oppfylle med tilløp til mislighold, før det ble inngått en avtale i desember 2023 med betydelig forlengelse av begge lån. Denne forlengelse medførte også en samlet økning av kredittkostnadene på begge lån med kr 150 297. Alternativet til en forlengelse av lånene, ville har vært et mislighold med krav på forsinkelsesrenter og inndrivelsesomkostninger. Det ville ha stilt klager i en svakere posisjon enn det som ble resultatet av låneopptaket 24.3. til hovedsakelig refinansiering og senere forlengelse av lånene i desember 2023.

Mindretallet mener at det ikke er grunnlag for lemping av lånet og at foretaket må få medhold.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Banks konklusjon

Klageren gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trygve Bergsåker (leder), Knut Bjerve (bransjerepresentant) og Kristoffer Sørlie (forbrukerrepresentant).